

Česká republika
USNESENÍ
Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Daniely Zemanové, soudkyně Lucie Dolanské Bányaiové a soudce Tomáše Lichovníka o ústavní stížnosti stěžovatele J. Ch., zastoupeného Mgr. Jiřím Kokešem, advokátem, sídlem náměstí T. G. Masaryka 153, Příbram, proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 6. září 2023, č. j. 101 Co 170/2023-836, spojené s návrhem na odložení vykonatelnosti uvedeného rozsudku, za účasti Krajského soudu v Praze, jako účastníka řízení, a M. S. a nezletilé E. Ch., jako vedlejších účastnic řízení, takto:

Ústavní stížnost a návrh s ní spojený se odmítají.

Odůvodnění:

I.

Skutkové okolnosti posuzované věci a obsah napadeného rozhodnutí

1. Z ústavní stížnosti podané podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky a § 72 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, a jejích příloh vyplývá, že Okresní soud v Kladně (dále jen "okresní soud") rozhodoval o významné záležitosti pro nezletilé dítě, na níž se rodiče nemohou dohodnout. Rozsudkem ze dne 5. 5. 2023, č. j. 42 P 429/2019-772, nahradil souhlas stěžovatele (otce) s podáním přihlášky k předškolnímu vzdělávání v Mateřské škole X, a to po dobu styku nezletilé vedlejší účastnice s první vedlejší účastnicí (matkou) podle rozsudku Krajského soudu v Praze (dále jen "krajský soud") ze dne 21. 3. 2023, č. j. 101 Co 244/2022-728 (I. výrok). Dále zamítl návrh na vyslovení předběžné vykonatelnosti I. výroku (II. výrok) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (III. výrok).

2. K odvolání stěžovatele rozhodl krajský soud napadeným rozsudkem tak, že rozsudek okresního soudu potvrdil (I. výrok) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (II. výrok).

3. Krajský soud se nejprve zabýval námitkou stěžovatele týkající se nevyhovění jeho žádosti o odročení jednání. Rekapituloval, že jednání bylo nařízeno na 6. 9. 2023, stěžovatel dne 4. 9. 2023 zaslal soudu žádost o odročení s tím, že od 31. 8. 2023 je v pracovní neschopnosti pro silný astmat doprovázený horečkami a že pracovní neschopnost bude trvat minimálně tři týdny. Vzhledem k tomu, že se k ústnímu jednání dostavila v substituci stěžovatelova právní zástupkyně, měl krajský soud za to, že stěžovatelova účast na jednání byla zajištěna. Jeho osobní účasti zapotřebí nebylo, neboť jeho stanovisko k matčině návrhu a k rozhodnutí okresního soudu zcela jednoznačně vyplývalo z jeho vyjádření k návrhu matky, z odvolání i z repliky k matčině vyjádření. Krajský soud rovněž nepovažoval za nutné provedení pohovoru s nezletilou, a to zejména s ohledem na její věk (pět let) a její snadnou ovlivnitelnost, na kterou ostatně poukazoval i sám stěžovatel. Soud měl k dispozici zprávy o nezletilé z mateřské školy, kterou navštěvuje, přičemž k výběru mateřské školy navrhované matkou by se stejně nezletilá nemohla vyjádřit, neboť do ní zatím pro nesouhlas stěžovatele nedochází, a nemá s ní tak žádnou zkušenost. Rozhovor by se proto pohyboval v rovině imaginární, pro nezletilou těžko představitelné.

4. Dále se krajský soud zabýval stěžovatelem vznesenou námitkou podjatosti rozhodujícího senátu. Připomněl, že ve věci bylo již k dřívější námitce stěžovatele rozhodnuto Vrchním soudem v Praze, že soudkyně krajského soudu nejsou vyloučeny z projednávání a rozhodnutí věci, neboť nebyly shledány žádné okolnosti, které by odůvodňovaly pochybnosti o jejich podjatosti, což dále podrobně rozvedl. Nynější námitka podjatosti byla obsahově totožná, přičemž stěžovatel v ní neuvedl žádné nové skutečnosti, které by mohly odůvodnit její odlišné posouzení. Šlo-li o předmět řízení, krajský soud ve shodě s okresním soudem dospěl k závěru, že bylo v zájmu nezletilé, aby v čase styku s matkou netrávila čas dojížděním do stávající mateřské školy, ale aby jí bylo umožněno navštěvovat mateřskou školu v místě matčina bydliště. Ze spisu okresního soudu vyplývalo, že je-li nezletilá ve výlučné péči stěžovatele, na kterou se sám stěžovatel opakovaně odvolává, její docházka do

mateřské školy je velmi nepravdělná, což však není v jejím zájmu. Stěžovatel opakovaně poukazoval na úzkostnou povahu nezletilé a na skutečnost, že se straní kolektivitu, což však byl podle krajského soudu důsledek právě stěžovatelova přílišně protektivního přístupu. Naopak je nezbytné, aby nezletilá docházela do mateřské školy pravidelně a mohla si osvojit dovednosti v sociální oblasti. Za situace, kdy bude navštěvovat druhou mateřskou školu pouze v době styku s matkou, tj. dva dny v průběhu čtrnácti dní, nebylo třeba se obávat, že by to na ni mohlo mít negativní dopady. Závěrem krajský soud vyzval rodiče k součinnosti a vzájemnému respektu a vytkl stěžovateli jeho jednání, jímž se soustavně snaží znevažovat matčinu rodičovskou roli a vylučovat ji z péče o nezletilou.

II.

Argumentace stěžovatele

5. Stěžovatel tvrdí, že napadenými rozhodnutími došlo k porušení zejména čl. 36 odst. 1, čl. 37 odst. 3 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 18 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte.

6. Ačkoliv stěžovatel v řízení před krajským soudem namítal podjatost ve věci rozhodujících soudkyň, krajský soud ho nevyslyšel. Soudkyně přitom opakovaně rozhodují zaujatě vůči stěžovateli, přestože je to právě on, kdo na rozdíl od matky po celou dobu pečuje o nezletilou. Podle stěžovatele krajský soud nerozhodl nestranně, pominul-li dřívější matčina provinění, na která stěžovatel opakovaně poukazoval, a rozhodl-li v její prospěch. Stěžovatel rovněž žádal o odročení nařízeného jednání krajského soudu z důvodu zdravotní indispozice, což řádně doložil potvrzením o pracovní neschopnosti. Tím, že mu krajský soud nevyhověl, odepřel mu právo na procesní obranu v odvolacím řízení. Konečně je stěžovatel přesvědčen, že docházka do dvou předškolních zařízení není v zájmu nezletilé. Nezletilá bude v důsledku napadeného rozhodnutí vystavena pocitům nejistoty, může u ní dojít též ke zpomalení sociálního a emočního vývoje. Krajský soud měl nezletilou vyslechnout k předmětu řízení, což však rovněž neučinil.

7. Stěžovatel závěrem ústavní stížnosti bez bližšího zdůvodnění navrhl, aby Ústavní soud odložil vykonatelnost napadeného rozsudku.

III.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

8. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas k tomu oprávněným stěžovatelem, který byl účastníkem řízení, v němž bylo vydáno napadené rozhodnutí. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je zastoupen v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Jeho ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona a contrario), neboť stěžovatel vyčerpал všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svých práv.

9. Ke splnění podmínky zastoupení Ústavní soud uvádí, že si je vědom vlastní dřívější rozhodovací praxe, podle níž vyžadoval v řízení o ústavní stížnosti odstranění vad takové plné moci, která byla udělena právnímu zástupci ještě před vydáním napadeného rozhodnutí, tedy dříve, než došlo k tvrzenému zásahu orgánu veřejné moci, proti kterému směřuje ústavní stížnost [srov. usnesení ze dne 22. 10. 2001, sp. zn. III. ÚS 403/01 (U 39/24 SbNU 557), a na ni navazující judikaturu, např. usnesení ze dne 26. 6. 2023, sp. zn. I. ÚS 1422/23, ze dne 27. 2. 2023, sp. zn. IV. ÚS 400/23, ze dne 12. 12. 2022, sp. zn. II. ÚS 3045/22, a další; rozhodnutí Ústavního soudu jsou veřejně dostupná na <https://nalus.usoud.cz>].

10. Popsaný přístup k posuzování náležitostí plné moci vyplývá z gramatického výkladu § 31 odst. 2 zákona o Ústavním soudu, a je jistě možný. Uvedené ustanovení však v rámci stejné zákonné úpravy umožňuje i další výklad. Podle § 31 odst. 2 zákona o Ústavním soudu musí být v plné moci výslovně uvedeno, "že je udělena pro zastupování před Ústavním soudem". Z jejího obsahu tedy nesmí vyplývat žádná pochybnost o tom, že zástupce je účastníkem oprávněn zastupovat v řízení před Ústavním soudem. Tato podmínka však nevylučuje, aby plná moc k zastupování před Ústavním soudem byla udělena ještě před okamžikem, kdy de iure vznikne právo k podání ústavní stížnosti, tj. před vydáním rozhodnutí o posledním opravném prostředku. Je věcí stěžovatele, zda a kdy procesní plnou moc advokátu k zastupování před Ústavním soudem udělí. Občanský soudní řád, který se pro řízení před Ústavním soudem použije přiměřeně (§ 63 zákona o Ústavním soudu), rovněž nepodmiňuje okamžik udělení plné moci vydáním rozhodnutí, proti kterému má směřovat opravný prostředek. Stanoví - srovnatelně se zákonem o Ústavním soudu - pouze to, že nemá-li plná moc zaniknout dnem právní moci rozhodnutí, kterým bylo řízení skončeno, neboli má-li platit i pro mimořádné opravné prostředky (typicky pro dovolání), musí to v ní být výslovně uvedeno (§ 28 odst. 6 občanského soudního řádu).

11. Při posuzování splnění podmínky povinného zastoupení je nutno vzít v potaz to, že plná moc je pouze vnějším průkazem existence určitého smluvního, zpravidla mandátního, právního vztahu mezi zmocněncem a zmocnitelem. Jde tedy o osvědčení oprávnění zástupce k jednání za zastoupeného založeného vztahem ze smlouvy. Pokud by měl Ústavní soud pochybnosti o existenci oprávnění zástupce jednat za účastníka, případně o jakékoliv dílčí okolnosti uděleného zmocnění, je namístě tyto pochybnosti odstranit k tomu určenými postupy (zejména výzvou k odstranění vad), avšak jen samotná okolnost datace plné moci před okamžikem vydání rozhodnutí o posledním opravném prostředku pochybnosti o oprávnění zástupce (advokáta) jednat před Ústavním soudem za stěžovatele vzbuzovat nemusí.

12. Smyslem zákonných ustanovení, která požadují udělení plné moci pro jednotlivě určené právní jednání (a nikoliv "pouze" pro určitý druh jednání), je ochrana zájmů zastoupeného před případným excesem zástupce. Vznik újmy stěžovateli excesivním podáním ústavní stížnosti je však v podstatě vyloučen. Naopak plošné vyžadování plné moci datované až po vydání ústavní stížnosti napadeného rozhodnutí zatěžuje i ty účastníky, kteří při udělení plné moci jednoznačně zamýšlejí zmocnit zástupce pro řízení před Ústavním soudem, přičemž nezopakování stejného projevu vůle v případě výzvy k doložení nové plné moci může vést až k omezení přístupu k soudu.

13. Na základě těchto úvah dospěl Ústavní soud k závěru, že výklad, podle něhož akceptace plné moci udělené účastníkem před okamžikem, kdy vznikne právo podat ústavní stížnost, není v rozporu s § 31 odst. 2 zákona o Ústavním soudu, a zajišťuje účastníkům vyšší míru ochrany práva na přístup k soudu, nežli výklad předchozí, byť bezpochyby též v úvahu přicházející. Ústavní soud proto nadále nebude trvat na odstranění vad plné moci, v případě jejího udělení před vydáním napadeného rozhodnutí či jiného zásahu veřejné moci, proti kterému ústavní stížnost směřuje.

14. Plná moc, kterou udělil stěžovatel zástupci v této věci, je udělena dne 26. 6. 2023, tj. před vydáním napadeného rozhodnutí (6. 9. 2023). V jejím textu je výslovně uvedeno, že je udělena jako zvláštní plná moc k právnímu zastupování před Ústavním soudem (tato věta je dokonce zvýrazněna), a z jejího obsahu nevyplývají žádné pochybnosti, které by zpochybňovaly zmocnění zástupce v řízení o ústavní stížnosti. Z výše uvedených důvodů ji Ústavní soud posoudil za souladnou s požadavky § 31 odst. 2 zákona o Ústavním soudu.

IV.

Posouzení opodstatněnosti ústavní stížnosti

15. Ústavní soud přistupuje k přezkumu rozhodování soudů v rodinně právních věcech nanejvýš zdrženlivě. Posuzování těchto otázek je především doménou obecných soudů, které mají v řízení nejlepší podmínky pro dokazování a následné rozhodnutí. Do jejich rozhodování Ústavní soud zasahuje pouze zcela výjimečně.

16. Ke stížnostní argumentaci je nutno souhrnně uvést, že v ní obsažené námitky nejsou způsobilé založit opodstatněnost, natožpak důvodnost ústavní stížnosti. Stěžovatel pouze opakuje tvrzení, která vznesl již v odvolacím řízení a s nimiž se krajský soud náležitě vypořádal, případně vznáší tvrzení toliko obecná, pohybující se v rovině prostého nesouhlasu se závěry krajského soudu.

17. K námitce týkající se nevyhovění stěžovatelově žádosti o odročení jednání u krajského soudu Ústavní soud zdůrazňuje, že posouzení důvodnosti a včasnosti omluvy z jednání je vždy úlohou rozhodujícího soudu, který postupuje ryze individuálně a hodnotí konkrétní okolnosti věci. Krajský soud v napadeném rozhodnutí dostatečným a rozumným způsobem vysvětlil, z jakých konkrétních důvodů nepovažoval za účelné odročovat jednání nařízené na 6. 9. 2023. Ústavní soud za dané situace, blíže popsané v bodech 20 až 22 napadeného rozsudku (případně stručněji v bodě 3 výše), nespatřuje v tomto postupu porušení jakéhokoliv stěžovatelova ústavně zaručeného práva.

18. Ústavně souladným způsobem se krajský soud vypořádal též s (opakovaně vznášenou) námitkou podjatosti rozhodujícího senátu. Dovojuje-li stěžovatel podjatost soudkyň krajského soudu pouze ze skutečnosti, že se opakovaně neztotožnil s jeho tvrzeními a rozhodly "v matčin prospěch", pak ho postačí odkázat na příslušnou část odůvodnění napadeného rozsudku (body 24 - 29 napadeného rozsudku), v němž mu bylo vysvětleno, že postup soudu či soudce v konkrétním řízení, případně jeho rozhodování v jiných věcech není důvodem k pochybnostem o jejich podjatosti.

19. Jde-li pak o námitky vztahující se k samotnému předmětu řízení, tedy k rozhodnutí o nahrazení stěžovatelova souhlasu s podáním přihlášky do matkou navrhované mateřské školy, stěžovatel setrvává na názoru, že takové

rozhodnutí není v zájmu nezletilé, čímž však pouze opakuje námitku vznesenou (a vypořádanou) v odvolacím řízení. Ústavní soud nepovažuje za smysluplné stěžovateli znovu opakovat jednotlivé argumenty krajského soudu, a namísto toho pouze odkazuje na příslušné části odůvodnění napadeného rozhodnutí (srov. bod 32 odůvodnění rozsudku krajského soudu). Totéž platí o námitce nevyslechnutí nezletilé v odvolacím řízení (k tomu viz bod 23 tamtéž).

20. Vzhledem k tomu, že Ústavní soud neshledal namítaná pochybení krajského soudu, ústavní stížnost mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků odmítl podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu jako návrh zjevně neopodstatněný.

21. Návrhu na odklad vykonatelnosti napadeného rozsudku Ústavní soud nevyhověl a rovněž ho odmítl, neboť jako návrh tzv. akcesorický sdílí osud ústavní stížnosti.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 28. února 2024

Daniela Zemanová v. r.
předsedkyně senátu